

Informatie over het oude gemeentehuis van Ten Boer, Stadsweg 43, 9791 KA Ten Boer.

Het gemeentehuis werd in 1911 gebouwd naar tekeningen van de gemeentearchitect Simon Blokzijl. In veel opzichten, zowel wat detaillering als indeling betreft, lijkt het verrassend op een aantal andere gemeentehuizen in de provincie Groningen, die ontworpen zijn door andere bouwmeesters: Winsum, Kantens en Uithuizermeeden zijn van Stadsbouwmeester, A.L. van Wissen. Grootegast is van de hand van P. Tilbusscher. Winsum is het eerst gebouwd (1907) Kantens het laatst (1920). De stijl komt overeen met de architectuur van de eeuwwisseling. Een mengeling van romaans en renaissance in een vereenvoudigde vorm, die doet denken aan de Amsterdamse Beurs van Berlage, die iets ouder was. De licht geschilderde lateien, blokken en lijsten van natuursteen werden vaak uitgevoerd in het goedkopere beton zonder dat dit opviel.

In de jaren vijftig en zestig zijn al deze gemeentehuizen gerenoveerd om ze aan te passen aan de eisen der tijd. Daarbij zijn veel authentieke details, vooral binnen, zinloos vervangen door de strakke zakelijkheid van het nieuwe kantoorideaal. Wat nu status heeft omdat het antiek aandoet werd toen gezien als ouderwets en stoffig.

Een bekend voorbeeld is het betimmeren van deuren met triplex uit hardhoutfineer. Daarbij moest natuurlijk ook allerlei lijstwerk om deuren en ramen eraan geloven. Balustrades van trappen en overlopen werden gesloopt of bedekt met platen. Door het grotere aantal inwoners (en taken) moest ook veelal de kluis voor waardepapieren worden vergroot, wat tot aanbouwen of inbouwen leidde, die natuurlijk ook weer modern moesten zijn.

In het geval van Ten Boer werd deze verbouwing ook ingegeven door constructieve redenen. Door het scheefzakken van het gebouw in de natte klei, moesten fundamenten en vloeren worden aangepast en verstevigd. Het trappenhuis was zelfs onveilig geworden.

Dit gemeentehuis van de kleinste gemeente van Groningen heeft de grootste afmetingen, maar het is dan ook het enige met een inpandige conciërgewoning, met een eigen ingang (nummer 45) en trap. Natuurlijk werd bij de bouw nog geen rekening gehouden met een badkamer of aparte slaapkamer voor de bode. Hij sliep in een bedstee en waste zich bij de gootsteen.

Volgens de overlevering is het gebouw opgetrokken op een stuk grond tegenover het café Het Oude Raadhuis, dat de caféhouder voor een symbolisch bedrag daartoe verkocht. Misschien probeerde hij hiermee nog iets van de klandizie te behouden, want zijn café had lange tijd als Raadszaal dienst gedaan.

Nadat de gemeente in 1977 het gemeentehuis verruild had voor een gerestaureerde antieke boerderij, werd het gebouw bewoond door de familie Venema, die het kruisraam in renaissancestijl toevoegde aan de voormalige raadszaal. De volgende bewoner, Franz Jansen bouwde in de voormalige secretarie een compleet zwembad met sauna, dat door de huidige bewoners weer is gedempt. De alleen van buitenaf toegankelijke arrestantenkelder (gevangenis) is weer in oude toestand hersteld. Op het plafond bevinden zich nog ingekraste namen van arrestanten uit 1945.

De monumentale hal met trappenhuis en de raadszaal dient nu als expositieruimte voor **galerie TroosT** van de huidige bewoners, Wouter van Rossem en Fransje Lammerts. In de raadszaal is een deel van het speciaal in 1955 gemaakte meubilair opgesteld.